

सम्मनित गाउँ सभाका सदस्य ज्यूहरू,

१. विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना भाइरस (कोभिड -१९) को संक्रमणले सिर्जना गरेको यो चुनौतीपूर्ण र असहज परिस्थितिको बीच बन्दीपुर गाउँपालिकाको आर्थिक वर्ष २०७८/०७९ को नीति तथा कार्यक्रम यस सम्मानित सभामा प्रस्तुत गर्दैछु।
२. नेपालमा अग्रगामी लोकतान्त्रिक परिवर्तनको लागि भएका सबै जनआन्दोलन, सशस्त्र संघर्ष र क्रान्तिका क्रममा जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु। साथै राष्ट्रहित, लोकतन्त्र र अग्रगामी परिवर्तनका लागि भएका ऐतिहासिक जनआन्दोलन, त्याग, संघर्ष र बलिदानमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्ने अग्रजहरू, सहिद तथा वेपत्ता नागरिकहरू प्रति उच्च सम्मान व्यक्त गर्दछु।
३. मानव जातिमाथि शताब्दीकै ठुलो संकटको रूपमा पैदा भएको कोभिड -१९ (कोरोना भाइरस) को महामारीका कारण देश तथा विदेशमा ज्यान गुमाउनुहुने सम्पूर्ण नागरिकहरूप्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली व्यक्त गर्दै शोकाकुल परिवारजनमा गहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछु। उपचाररत सम्पूर्ण दाजुभाई तथा दिदि बहिनीहरूको शीघ्र स्वास्थ्य लाभको कामना गर्दछु।
४. कोभिड - १९ को जोखिमपूर्ण अवस्थामा अग्र पंक्तिमा रहेर काम गर्नुहुने चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी, सुरक्षाकर्मी, सरसफाईकर्मी, सवारी चालक, एम्बुलेन्स चालक, राष्ट्रसेवक कर्मचारीहरूको योगदानको उच्च प्रशंसा गर्दै कोभिड -१९ संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणमा स्थानीय सरकारले गरेका पहलहरूमा सहयोग तथा सहकार्य गर्नुहुने जनप्रतिनिधिहरू, राजनैतिक दल, नागरिक समाज, सञ्चार कर्मी, उद्योगी व्यवसायीहरूमा हार्दिक आभार व्यक्त गर्दछु।
५. कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) ले देशको अर्थतन्त्र नै धरासयी भएको वर्तमान समयमा हाम्रो सरकार आफ्ना नागरिकहरूको जनस्वास्थ्य र जीवन रक्षालाई पहिलो प्रथमिकतामा राखी यो जित्ने पर्ने लडाईंमा विगत १५ महिना देखि संघीय सरकार, गण्डकी प्रदेश सरकार, सरकारी तथा गैर सरकारी संघ- संस्थाहरू एवम् आम जनसमुदाय सँग सहकार्य गर्दै अगाडि बढेको कारणले गर्दा नै मानवीय क्षतिलाई न्यूनीकरण गर्न सफल भएको छ। यद्यपि कोरोना विरुद्धको लडाईं सकिएको छैन र यसमा सबैको साथ, सहयोग, धैर्यता र सहकार्यको आवश्यकता रहेको हुँदा यो महामारी विरुद्धको अभियानमा अविचलित धैर्यताका साथ एकताबद्ध रूपमा जुट्न सबैलाई अनुरोध गर्दछु।
६. हाम्रो सरकार निर्वाचित भए पछिको सुरुका वर्षहरूमा स्थानीय सरकार सञ्चालनार्थ आवश्यक ऐन, कानूनहरूको अपर्याप्तता, कर्मचारीको न्यूनता, संघीयताको नवीनतम अभ्यासको अनुभव विहिनता, भौतिक संरचना र स्रोत साधनको अपर्याप्तता जस्ता समस्याहरू विद्यमान थिए र पछिल्लो वर्षमा विकास र समृद्धिको लयमा लागेको स्थानीय सरकारलाई विश्वव्यापी महामारीको रूपमा फैलिएको कोरोना संक्रमणको चपेटामा परि विकासको गतिलाई बाधा पुगेको छ। यति हुँदा हुँदै पनि स्थानीय स्रोत, साधन र उपलब्ध जनशक्तिको महत्तम उपयोग गर्दै “समृद्ध नेपाल: सुखी नेपाली” को राष्ट्रिय सोचलाई आत्मसात गरि “समृद्ध बन्दीपुर : सुखी बन्दीपुरवासी” को गन्तव्यमा पुग्न “पर्यटन, कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, सहकारी र पूर्वाधार : समृद्ध बन्दीपुर गाउँपालिका निर्माणको मूल आधार” नाराका साथ अगाडि बढेको हाम्रो सरकारले चार वर्षमा महत्वपूर्ण उपलब्धीहरू हासिल गरेको छ।

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

७. नेपालको संविधान बमोजिम सहकारिता, सहअस्तित्व र सहसम्बन्धमा आधारित संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको सम्बन्ध, संविधान प्रदत्त स्थानीय तहका अधिकार तथा संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका साझा अधिकार सूचीमा निर्दिष्ट गरिएका व्यवस्थाहरू, आवधिक योजना, दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका लागि नेपाल सरकारको प्रतिबद्धता अनुसार दिगो विकास लक्ष्यहरूको स्थानीयकरण, गाउँपालिकामा स्रोत साधनको उपलब्धता, स्थानीय आवश्यकता र संस्थागत क्षमता समेतलाई ध्यान दिँदै हाम्रो सरकार चार वर्षको अनुभव, “बन्दीपुर गाउँपालिकाको एकीकृत विकास गुरुयोजना २०७६-२०९६” ले निर्धारण गरेका दीर्घकालीन सोच लक्ष्य र रणनीति समेतका आधारमा गाउँपालिकाको आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, पूर्वाधार विकास, वन, वातावरण र विपद् व्यवस्थापन, सुशासन र सेवा प्रवाहका लगायतका क्षेत्रमा स्पष्ट दृष्टिकोण सहित नागरिकहरूले प्रत्यक्ष भेट्ने सरकारको रूपमा सेवा प्रवाह गर्न प्रतिबद्ध छ। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४, का प्रावधानहरू, तीन तहका सरकारबीचको अन्तरसम्बन्ध, गाउँसभाबाट पारित ऐन, कानून तथा कार्यविधिहरू समेतलाई आधार मानी (तयार गरिएको) आगामी आर्थिक वर्ष २०७८-०७९ को लागि बन्दीपुर गाउँपालिकाले अख्तियार गरेका नीति तथा कार्यक्रम यहाँहरू समक्ष प्रस्तुत गर्दैछु।

आर्थिक विकास

कृषि, पशुपंक्षी#

८. निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीलाई व्यवसायिक कृषितर्फ उन्मुख गर्दै कृषिको व्यवसायीकरणमा जोड दिइनेछ । कृषिमा रासयनिक बिषादीको न्यूनीकरण गर्दै, वायोचर पद्धतिबाट प्राङ्गारिक मल उत्पादन मार्फत आर्गनिक उत्पादनमा जोड दिइनेछ । गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका होमस्टे एवम् होटलहरूलाई आर्गनिक उत्पादन सँग जोडिनेछ । **समृद्ध बाल मस्तिष्कको लागि अर्गनिक उत्पादनको नीति** अनुसार सामुदायिक विद्यालयका (०-५ कक्षाका) विद्यार्थीहरूको दिवा खाजा कार्यक्रमको लागि गाउँपालिका भित्रै उत्पादित खाद्यान्नलाई प्राथमिकता दिइनेछ ।
९. कृषिमा श्रम तथा लागत न्यूनीकरण गर्दै यान्त्रीकरण मार्फत उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गरि खाद्यान्नमा आत्मनिर्भर बनाउन **कृषकहरूलाई अनुदानमा कृषि यन्त्र वितरण कार्यक्रमलाई** निरन्तरता दिइनेछ । कृषि यन्त्रको प्रयोग गर्न कठिनाई हुने क्षेत्र, साना किसान लाई लक्षित गरि **एक हल गोरू एक थान हलो कार्यक्रमलाई** निरन्तरता दिइनेछ ।
१०. गाउँपालिका भित्रका कृषि उत्पादनहरू संकलन गर्न दुग्धे बजार स्थित साना सहरीबाट हस्तान्तरित भवनमा **कृषि उपज संकलन केन्द्र** केन्द्र स्थापना गरिनेछ । गाउँपालिका भित्र उत्पादित तरकारी, फलफुल, माछा, मासु र दुग्ध जन्य पदार्थलाई संकलन केन्द्र सम्म पुर्याउन कृषक, कृषि सहकारी सँग साझेदारी गरि **कृषि एम्बुलेन्स**को व्यवस्था गर्ने नीति लिइनेछ । वडा नं. १ को नाहला स्थित निर्माणाधिन **कोल्ड स्टोर**लाई यसै आ.व. भित्र सम्पन्न गरिने छ । कृषि उपजको समुचित भण्डारणको लागि **कोल्ड रूम / पोर्टेबल कोल्ड स्टोरेज**हरू स्थापना गरिनेछ ।
११. कृषिमा युवाहरूको आकर्षण बढाउन, कोभिड -१९ को कारण रोजगारी गुमाएका, बैदेशिक रोजगारीबाट फर्केर श्रमको खोजीमा रहेका युवाहरूलाई लक्षित गरि **एक वार्ड पाँच व्यवसायिक युवा कृषक** को नीति अवलम्बन गरिनेछ । व्यवसायिक कृषकलाई प्रोत्साहन गर्न **गाउँपालिका उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार** को स्थापना गरि प्रत्येक बर्ष एक जना उत्कृष्ट व्यवसायिक कृषकलाई पुरस्कृत गरिनेछ ।
१२. गाउँपालिका भित्रका कृषकहरूको तथ्याङ्क एकीकृत गर्न **किसान सूचीकरण कार्यक्रम** र **कृषि, पशुपन्छी तथा मत्स्य तथ्याकं अध्यावधिक कार्यक्रम** सञ्चालन गरि कृषकहरूको वर्गीकरण गरिनेछ । कृषि तथा पशु विमाका सम्बन्धमा अभिमुखिकरण गरी विमाप्रति कृषकलाई प्रोत्साहन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ । लोप हुन लागेका कृषि बालीको संरक्षणको लागि **रैथाने बाली प्रवर्द्धन कार्यक्रम (बाली विकास कार्यक्रम)** सञ्चालन गरिनेछ ।
१३. वडा नं. १ मा स्थापना भएको बाख्राको साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिई अन्य वडाहरूमा समेत पकेट विकास कार्यक्रमलाई विस्तार गरिनेछ । स्थापना भएका धान, मकै, सुन्तलाका साना व्यवसायिक कृषि उत्पादन केन्द्र (पकेट) विकास कार्यक्रम निरन्तरता दिँदै सबै वडामा विस्तार गर्ने नीति लिइनेछ ।
१४. कृषियोग्य भूमिको खण्डीकरणलाई निरुत्साहित गर्दै **कृषिको उत्पादन र उत्पादकत्व वृद्धि गर्न चक्लाबन्दी कार्यक्रमलाई** निरन्तरता दिइनेछ । बाँझो बन्दै गएको जमिनलाई कृषि उत्पादनमा प्रयोगको लागि प्रोत्साहन गर्न कृषकलाई **बाँझो जमिन जोत्न अनुदान** उपलब्ध गराउने नीति लिइनेछ । प्रत्येक वडाबाट बाँझो जमिनको तथ्याङ्क संकलन गरि भूमि बैंक स्थापना गरिनेछ । सिचाई नपुगेका कृषि भूमिहरूलाई लक्षित गरि **साना सिचाई कार्यक्रमलाई** निरन्तरता दिइनेछ ।
१५. मौरीपालन, उन्नत तरकारीको वीउ, ड्रागन फ्रुट, सुनकागती, एभोकाडो, किवी जस्ता नयाँ जातका फलफुको विरुवा, स्थानीय जातका फलफुलका विरुवा, प्लाष्टिक टनेल, प्लाष्टिक पोखरी, माछाको भुरा आदिमा निश्चित प्रतिशत अनुदान दिई पौरखी किसान, कृषक समुहलाई प्रोत्साहन गर्ने नीतिलाई वढवा दिइने छ ।
१६. पर्यटनलाई कृषि सँग आबद्ध गर्न **कृषि पर्यटन (Agro Tourism)** को नीति अवलम्बन गरिनेछ, प्रत्येक वडालाई कम्तीमा एक उत्पादन मार्फत विशिष्ट पहिचान गराइनेछ । बन्दीपुरलाई सुन्तलाको उर्वर भूमिको रूपमा चिनाउन तथा बन्दीपुरको रसिलो र गुलियो सुन्तलाको माध्यमबाट बन्दीपुरवासीको आर्थिक तथा सामाजिक स्तर उकास्न सुन्तला खेतीलाई प्रवर्द्धन एवं प्रोत्साहन गर्न **एक घर एक बगैँचा अभियान** सञ्चालन गरिनेछ । व्यवसायिक र सामूहिक खेतीमा युवालाई आबद्ध हुन प्रोत्साहन गरिनेछ ।
१७. प्रत्येक वडामा **माटो परीक्षण शिविर** र **बाली संरक्षण शिविर** सञ्चालन गरिनेछ । **घरेलु /परम्परागत एवं निर्वाहमुखी कृषि** उत्पादनबाट व्यवस्थित, व्यवसायिक कृषि उत्पादनतर्फ रुपान्तरण गर्न, **कुषि पेशामा युवाको आकर्षण बढाउन, उत्प्रेरणा एवं हौसला बढाउन, कृषकहरूले कृषि कार्य गर्दा झेलनुपरेका प्राविधिक, मौसमी लगायतका विविध समस्याहरू समाधान गर्ने कृषकहरूलाई कृषि विशेषज्ञहरूसँग जोड्ने हेतुले "कृषक सँग प्राविधिक" (रेडियो कार्यक्रम)** सञ्चालन गरिनेछ । र कृषि विशेषज्ञको उपस्थितिमा कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
१८. पशुमा लाग्ने रोगहरू नियन्त्रणको लागि **इपिडिमियोलोजी रिपोर्टिङ** कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । पशु नश्ल सुधारको लागि **कृत्रिम गर्भाधान कार्यक्रम** सञ्चालन गरि दुध तथा मासु उत्पादनमा वृद्धि गरिनेछ । भकारो तथा गोठ सुधार कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
१९. दुध, मासु र अण्डामा आत्मनिर्भर बनी निर्यात गर्ने नीति लिइनेछ । सहकारीमा आवद्ध किसानहरूलाई सहकारी मार्फत **प्रति लिटर दुध उत्पादनमा १ रुपैयाँ अनुदान** दिइने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।

उद्योग/वाणिज्य/आपूर्ति

२०. स्थानीय आवश्यकताका आधारमा आयमुलक रोजगारी अभिवृद्धिका लागि महिला, दलित, आदिवासी/जनजाती र विपन्न समुदायलाई लक्षित गरि लघु उद्यम विकास (मेड) मोडल बमोजिम (लघु उद्यम कार्यक्रम मार्फत) नयाँ लघु उद्यमी सिर्जना गरिनेछ । स्थानीय उत्पादनको उत्पादकत्व र बजारीकरण वृद्धि गर्न प्रविधि हस्तान्तरण कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ । गाउँपालिकाले गरीवि निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रममा साझेदारी गर्ने नीति अवलम्बन गर्नेछ । साना तथा घरेलु उद्योगको विकास एवं परम्परागत पेसा व्यवसाय संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।
२१. हाल सञ्चालनमा नरहेका उद्यम तर पुनर्स्थापना गर्न चाहने तथा सञ्चालनमा रहेका उद्यमको स्तरोन्नतिको लागि आवश्यक पर्न सक्ने सहयोगका क्षेत्रमा स्थलगत अध्ययन गरी आवश्यकता पहिचान तथा विश्लेषण गरी पुनर्ताजगी र एडभान्स सीप विकास तालिम कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
२२. स्थानीय स्रोत, साधन उपयोग हुने गरि बेरोजगार युवालाई लक्षित गर्दै आय आर्जनमा वढबा दिइने छ । वडा नं. १ स्थित निर्माणाधीन उद्योग ग्रामको निर्माण कार्यलाई तीव्रता दिइनेछ ।

पर्यटन/संस्कृति

२३. कोरोना भाइरस (कोभिड-१९) को कारण शिथिल बनेको पर्यटकीय नगरी बन्दीपुरको पर्यटन क्षेत्रको पुनरुत्थानका लागि पर्यटन व्यवसायी तथा सरोकारवालासँग पहल तथा विशेष प्याकेजको व्यवस्था गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२४. गाउँपालिकाको धार्मिक, साँस्कृतिक, प्राकृतिक एवं ऐतिहासिक स्थलहरू देवालय, शिवालय, गुम्बाहरूको पहिचान, संरक्षण र संवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ । टुडिखेल, सिद्ध गुफा, खड्गदेवी, थानीमाइ, तीनधारे, मुकुन्देश्वरी गढी, चन्द्रकोट गढी, हुस्लाडकोट गढी, विन्दबासिनी, भुक्तभुके बराह, बौद्ध शाक्य मुनी गुम्बा ढुङ्गे बिहार, पातलीद्वार गुफा, पहारपानी, रामकोट होमस्टे लगायत कोरीखा, डाँडाछापआँगाटारी, धरमपानी, अशौबोटे, बन्दिपुर सामुदायि होमस्टे, मोहोरिया होमस्टे, विन्दबासिनी, भैसेखार, विमलनगर, बन्दिपुर बजारभित्र रहेका सबै होमस्टेहरू, चुन पहरा रक क्लाइम्बिङ, भुत्यारह, सन्तानेश्वर महादेव, वागेश्वरी, सिद्धथान, शहिद पार्क, सहिद स्मारक, रानीबन तथा अन्य संभाव्य क्षेत्रलाई पर्यटकीय क्षेत्रको रूपमा थप विकास र प्रचार प्रसार गरिने छ । विभिन्न समितिबाट सञ्चालित पर्यटकीय सम्पदाहरूको आय व्यय सार्वजनिक गराई पारदर्शीता प्रबर्द्धन गरिनेछ ।
२५. साहसिक पर्यटनहरू जीप फ्लाइङ, प्यारग्लाइडिङ, रक क्लाईम्बिङ्ग को सम्भाव्यता अध्ययन गरिनेछ । मणि मुकुन्देश्वरी पर्खाल (मिनि ग्रेट वाल) को निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिँदै पर्यटन पूर्वाधार साझेदारी कार्यक्रममा गाउँपालिकाले साझेदारी गर्नेछ । मिनि ग्रेट वाललाई पर्यटकीय हवको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमलाई साइकल लेन लगायतका साना पर्यटन पूर्वाधार विकासमा आबद्धता गरिनेछ ।
२६. पर्यटनबाट रोजगारी सिर्जना गर्न युवाहरूलाई टुर अपरेटर, पर्यटन गाइडको तालिम प्रदान गरिनेछ । पर्या -पर्यटन र कृषि -पर्यटनलाई दिगो आर्थिक विकासको स्रोतको रूपमा स्थापित गर्न प्रयास गरिनेछ । विभिन्न साँस्कृतिक विविधता समेट्ने घर वास (होम स्टे) को स्तापना र प्रबर्द्धन गरिनेछ । आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटकको औसत बसाई दिन वृद्धि गर्न सम्भाव्य पर्यटकीय क्षेत्रको पहिचान गरी पर्यटन पूर्वाधार विकासमा लगानी गरिनेछ ।
२७. बन्दीपुर गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका सम्पूर्ण पर्यटकीय स्थल, होमस्टे तथा होटलहरूको समेत एकीकृत जानकारी प्रदान गराउने उद्देश्यले बन्दीपुरको प्रवेश विन्दूमा पर्यटन सुचना केन्द्र (Tourism Information Centre, TIC) स्थापना गरिनेछ । पर्यटकीय स्थलहरूको GIS प्रविधि मार्फत जानकारी गराइनेछ । बन्दीपुरको समग्र पर्यटकीय सुचना सहितको बन्दीपुर पर्यटन वेभसाइट निर्माण गरिनेछ । होडिङ्ग बोर्ड, डिजिटल बोर्ड, ब्रोसर, पम्पलेट मार्फत पर्यटकीय स्थलको प्रचार प्रसारलाई निरन्तरता दिइनेछ, पर्यटकीय सम्पदाको जानकारी समेटिने पर्यटन पुस्तिका प्रकाशन गरिनेछ
२८. पर्यटन प्रबर्द्धनका लागि नीजि क्षेत्र सँगको लगानीका लागि आवश्यक कानुन निर्माण गरिनेछ । पिकनिक स्पट, सिद्ध गुफा लगायतका पर्यटकीय सम्पदाबाट आमदानी वृद्धि गर्न उक्त क्षेत्रहरूलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ । मेला महोत्सव, खेलकुद, मिनि म्याराथन, साईकलिङ, माउटेन्ट वाईक जस्ता प्रतियोगिताको आयोजनालाई निरन्तरता दिइनेछ ।

सामाजिक विकास

शिक्षा

गाउँसभाका सदस्य ज्यूहरू,

२९. कोरोना भाइरस महामारीको कारण पठनपाठनमा सृर्जना भएको अबरोधलाई मध्यनजर गरी भर्चुअल कक्षा सञ्चालन, अनलाईन शिक्षा तथा रेडियो एवं टेलिभिजन मार्फत वैकल्पिक शिक्षा सञ्चालन गरी नयाँ शैक्षिक वर्षको पठनपाठन अगाडी बढाइनेछ ।
३०. आधारभुत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र निशुल्क पाउने हकलाई प्रबर्द्धन गरी लक्षित समूहका बालबालिकाहरूको विद्यालयमा पहुच बढाउन विपन्न लक्षित प्रोत्साहनका कार्यक्रमहरू ल्याइनेछ ।

३१. राष्ट्रिय तथा अर्न्तराष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरुको साझेदारीमा बालबालिकाको हित र कल्याणको लागि सहयोगात्मक र प्रबर्द्धनात्मक कार्यक्रमहरु संञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
३२. सामुदायिक विद्यालयहरुमा अपाङ्गमैत्री, कम्तिमा आधारभुत खानेपानी तथा शौचालयको सुविधा पुगेको र शिक्षण सिकाई कार्यमा सहयोगमैत्री पूर्वाधार विकासमा जोड दिइनेछ ।
३३. गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरु मध्ये कम्तिमा १ विद्यालयलाई प्राविधिक विद्यालय र १ विद्यालयलाई नमूना विद्यालयको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
३४. प्राविधिक ज्ञान र सीपयुक्त उद्यमशील जनशक्ति निर्माण गरि शिक्षालाई मर्यादित पेश तथा जीवन निर्वाहसंग जोड्न विद्यालयमा प्राविधिक विषय पठनपाठन गर्न जोड दिइनेछ । र प्राविधिक विषय पठनपाठन गर्ने विद्यालयलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
३५. विद्यालय पहुँच भन्दा बाहिर रहेका, बीचैमा कक्षा छाड्ने बालबालिकालाई विद्यालय टिकाईराख्न आवश्यक पहल गरिनेछ । सोको लागि दिवा खाजा कार्यक्रम संञ्चालनलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
३६. अपांगता भएका र आर्थिक रूपले विपन्न परिवार एवं दलित विद्यार्थीलाई छात्रवृत्ति उपलब्ध गराइनेछ ।
३७. सरकारी विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर सुधार एवं आम जनतामा सरकारी विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तरप्रति विश्वस्त दिलाउन विद्यार्थि, शिक्षक, अभिभावक र सरोकारवाला पक्षहरुसंग नियमित छलफल तथा अन्तर्कृयाका कार्यक्रमहरु संञ्चालन गरिनेछ। "एक हप्तामा एक विद्यालय" अभियान सहित प्रत्येक हप्तामा कम्तिमा एक विद्यालयको अनुगमन गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
३८. सरकारी विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तरप्रति आम नागरिकमा सकारात्मक धारणाको विकास गरी विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तरप्रति विश्वस्त दिलाउन सम्पूर्ण जनप्रतिनिधि तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारी, शिक्षकहरुले आफ्ना सन्ततिहरुलाई सरकारी विद्यालयमा पढाउने नीति लिइनेछ ।
३९. गाउँपालिकाको सवै वडाहरुमा सामुदायिक सिकाई केन्द्र संञ्चालन गर्दै लगिनेछ ।
४०. शिक्षण सिकाईलाई प्रविधिमैत्री बनाउन सम्पूर्ण विद्यालयहरुमा विद्युतीकरण गरिनेछ । सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयहरुमा इन्टरनेटको विस्तार गरिनेछ र "एक विद्यालयलाई एक ल्यापटप" कार्यक्रम संञ्चालन गरि सम्पूर्ण सामुदायिक विद्यालयलाई एक ल्यापटप वितरण गरिनेछ ।
४१. माध्यामिक तहमा विज्ञान विषयको पठनपाठनलाई प्रयोगमा आधारित बनाउन विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
४२. प्राविधिक विषयको पढाईलाई प्रोत्साहन गर्न तथा प्राविधिक विषयमा विद्यार्थि एवं अविभावकको आकर्षण वृद्धि गर्न र गाउँपालिकामा प्राविधिक ज्ञान, सीप, प्रविधि र क्षमतायुक्त दक्ष जनशक्ति उत्पादन गर्न अभिप्रेरित गर्ने हेतुले २ जना जेहन्दार विद्यार्थीलाई उच्च शिक्षामा इन्जिनियरिङ्ग विषयको अध्ययनको लागि छात्रवृत्ति प्रदान गरिनेछ ।
४३. स्थानीय पाठ्यक्रमको निर्माण गरि आधारभुत तहमा लागु गरिनेछ ।

स्वास्थ्य

४४. कोभिड-१९ महामारी लगायत संक्रामक रोग रोकथाम, नियन्त्रण र उपचारको लागि गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा, औषधि एवं उपकरण र चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको सेवा विस्तार गरिनेछ ।
४५. कोरोना संक्रमणलाई समुदायमा थप विस्तार हुन नदिन परिक्षणको दायरा बढाउने, क्वारेन्टिन केन्द्रहरुको स्थापना गर्ने र नागरिकमा उत्पन्न भएको मनेवैज्ञानिक त्रासलाई न्यूनीकरण गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
४६. जनस्वास्थ्यसंग सम्बन्धित प्रतिरोधात्मक, निदानात्मक, प्रबर्द्धनात्मक, उपचारात्मक तथा निरोधात्मक स्वास्थ्य सेवाहरु प्राथमिक स्वास्थ्य सेवाको सिद्धान्तअनुसार संञ्चालन गरिनेछ । संञ्चालनमा रहेको अत्यावश्यक स्वास्थ्य सेवालाई विस्तार गरिनेछ ।
४७. स्वास्थ्य सेवाबाट बञ्चित गाउँवासी, समुदाय (आदिवासी/जनजाती, दलित, अपाङ्ग, जेष्ठनागरिक) लाई लक्षित गरी स्वास्थ्य सम्बन्धी चेतनामूलक र विशेष लक्षित कार्यक्रमहरु संञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ । स्वास्थ्य विमा गराउन सबै गाउँपालिकाबासीलाई सचेतनामूलक कार्यक्रम संञ्चालन गरिनेछ ।
४८. कम्तीमा बर्षको एकपटक स्वास्थ्य संस्थामा गई आफ्नो स्वास्थ्य जाँच गरि आफ्नो स्वास्थ्यको बारेमा जानकारी प्राप्त गर्न तथा सर्वसाधारण जनतामा नियमित स्वास्थ्य जाँच गर्ने बानीको विकास गर्न एव निजहरुको स्वास्थ्य संस्थामा पहुँच वृद्धि गर्ने उद्देश्यले बर्षको १ दिन मेरो स्वास्थ्यको लागि अभियान संञ्चालन गरिनेछ र बन्दीपुर अस्पताल मार्फत विशेषज्ञ चिकित्सक मार्फत स्वास्थ्य जाँच गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

४९. बन्दीपुर गाउँपालिकामा एम्बुलेन्स सेवा विस्तार गरी आम जनताहरूमा स्वास्थ्य सेवाको पहुँच विस्तार गर्न बन्दीपुर अस्पताल र धरमपानी स्वास्थ्य चौकीको लागि एक एक वटा एम्बुलेन्सको व्यवस्था गरिनेछ ।

५०. बन्दीपुर अस्पतालको सुदृढीकरण गरिनेछ तथा अस्पताललाई १५ शैयाबाट स्तरोन्नति गरि ५० शैयाको बनाउने नीति लिईनेछ ।

खानेपानी तथा सरसफाई

५१. ठूला खानेपानी आयोजना मार्फत बन्दीपुर बजार र घनाबस्ती भएका डुम्रे बजार र वरपरको क्षेत्रलाई हुने गरी DPR गरिनेछ । बांगेसिमल खानेपानी आयोजना र भुमर्से बोरिङ खानेपानी आयोजना सम्पन्न गरिनेछ ।

५२. वातावरणीय प्रदूषण कम गर्न तथा बजार क्षेत्रबाट निस्कने फोहरमैलाको व्यवस्थापन गर्न, धुवा धुलो कम गर्न, सफा बजार एवं सफा सडक निर्माण गर्न बजार क्षेत्रभित्र "एक घर/सटर एक डस्टविन" को अवधारणा लागू गरिनेछ, हरेक व्यवसाय तथा पसलहरूबाट निस्कने फोहरलाई उक्त डस्टविनमा व्यवस्थापन गर्ने साथै हरेक दिन विहान आफ्नो घर/व्यवसाय/पसल वरपर तथा अगाडीको सडक समेत अनिवार्य सफा गर्नुपर्ने बाध्यकारी नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

५३. बन्दीपुर बजार क्षेत्र तथा भिडभाड हुने क्षेत्रहरूमा सार्वजनिक शौचालय स्थापना गर्ने साथै शौचालयको वातावरणमैत्री दीगो व्यवस्थापनमा जोड दिईनेछ ।

महिला, बालबालिका, ज्येष्ठनागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु

५४. सीप सिकि महिलाहरूको क्षमता अभिवृद्धि गर्न साथै सिकेको सीपलाई आय आर्जनसंग जोडि आर्थिक स्तर उकास्न तथा सामाजिकस्तर सुधार गर्न विपन्न महिला, एकल महिलाका लागि क्षमता विकास, सीप विकास तालिम एवं कार्यक्रमहरू संञ्चालन गरिनेछ । साथै सिकेको सीपलाई पेशासंग, जीवन निर्वाहसंग जोड्न सहायता पुऱ्याउने उद्येश्यले वस्तुगत सहायता समेत प्रदान गरिनेछ ।

५५. महिला हिंसा तथा लैंगिक हिंसा विरुद्ध शून्य सहनशीलताको नीति अवलम्बन गरी लैङ्गिक हिंसा, महिला हिंसा, घरेलु हिंसा तथा सामाजिक कुरितिविरुद्ध अभियानमुलक सचेतना कार्यक्रम संञ्चालन गरिनेछ ।

५६. महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक र यौनिक तथा लैंगिक अल्पसंख्यकको तथ्यांक संकलन र अद्यावधिक गरिनेछ ।

५७. गाउँपालिकामा तथा सम्पूर्ण राष्ट्रका लागि कुशल एवं सक्षम महिला नेतृत्वको विकास गर्न नेतृत्व विकास तालिमहरू संञ्चालन गरिनेछ ।

५८. बाल अधिकारको सुनिश्चितताको लागि बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।

५९. बालबालिकालाई घर, विद्यालय वा अन्य जुनसुकै स्थान र अवस्थामा शारीरिक, मानसिक, यौनजन्य वा अन्य कुनै किसिमका दुर्व्यवहार, यातना, उपेक्षा, अपहरण र भेदभावमुक्त बनाउन आवश्यक पहल गरिनेछ ।

६०. प्रत्येक बालबालिकालाई परिवार तथा राज्यबाट शिक्षा, स्वास्थ्य, पालन पोषण, उचित स्याहार, खेलकुद, मनोरञ्जन तथा सर्वाङ्गिक विकासको हकलाई प्रवर्द्धन गरिनेछ । बाल विकास एवं बाल सहभागिताका लागि सार्वजनिक विद्यालयहरूमा तथा समुदायमा बाल क्लब गठन गरिनेछ र गठन गर्न प्रेरित गर्ने नीति लिईनेछ ।

६१. बालबालिकाको हक, अधिकार प्रवर्द्धन, सुनिश्चितता एवं बालबालिकाको हितको लागि उपयोग गर्न बालकोष खडा गरिनेछ । साथै गाउँपालिका अध्यक्षसंग बालबालिका कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

६२. बालबालिकालाई कलकारखाना, खानी वा यस्तै अन्य जोखिमपूर्ण काममा लगाउन पुर्ण रुपमा निषेध गरि बाल श्रम न्यूनीकरणला लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।

६३. अपाङ्गता भएक व्यक्तिहरूको पहुँचको लागि सडक, यातायात, सार्वजनिक स्थल, सरकारी भवन, अस्पताल र विद्यालयहरू विश्वव्यापी मापदण्ड अनुरूप निर्माण गर्ने नीतिलाई आत्मसाथ गर्दै पूर्वाधार एवं संरचनाहरू अपाङ्गमैत्री बनाउदै लगिने नीति लिईनेछ ।

६४. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको सम्मानपूर्वक एवं मर्यादित जीवनयापनका लागि वस्तुगत टेवा सहितको सीप विकास तथा क्षमता विकास कार्यक्रमहरू संञ्चालन गरि अपाङ्गता भएक व्यक्तिको आयअर्जन क्षमता, मनोबल र आत्मसम्मानमा वृद्धि गर्ने नीति लिईनेछ ।

६५. अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई विविधताको पहिचान सहित मर्यादित र आत्मसम्मानपूर्वक जीवनयापन गर्न, सार्वजनिक सेवा तथा सुविधामा प्राथमिकताका साथ अवसर प्राप्त गर्न राज्यको तर्फबाट वितरण गरिदै आएको आपाङ्गता कार्डको बहुआयामिक उपयोग उपयोग गरिनेछ ।

६६. ज्येष्ठनागरिकको संरक्षण तथा सामाजिक सुरक्षा लक्षित कार्यक्रमहरू तर्जुमा गरि संञ्चालन गरिनेछ साथै संञ्चालित कार्यक्रमहरूलाई थप व्यवस्थित, मर्यादित एवं वैज्ञानिक बनाउदै लगिनेछ ।

६७. ज्येष्ठनागरिकको जीवन यापनलाई सहज बनाउन, एकल तथा असाह्य जेष्ठनागरिकहरूलाई समाजमा घुलमिल एवं आत्मसम्मानमा अभिवृद्धि गर्न गाउँपालिकाकार्यपालिकाको कार्यालय तथा वडा कार्यालयहरूमा ज्येष्ठ नागरिक सेवा तथा मिलन केन्द्र सञ्चालन गरिनेछ ।

६८. ज्येष्ठ नागरिकहरूको नियमित स्वास्थ्य परिक्षणका लागि गाउँघर क्लिनिक सञ्चालनलाई निरन्तरता दिईनेछ ।

युवा तथा रोजगारी सम्बन्धी नीति

६९. बढ्दो युवा विदेश पलायनदरलाई कम गर्ने बेरोजगार रहेका व्यक्ति, बैदेशीक रोजगारीबाट फर्किएका, कोभिड १९ को कारण रोजगार गुमाएका, विदेश जान तयार भएर पनि जान नपाएका व्यक्तिहरूको पहिचान गरि उनीहरूको मागको आधारमा सीप तथा क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गरिनेछ ।

७०. गाउँपालिकामा उपलब्ध हुने स्रोत तथा साधनलाई एकिकृत गरि रोजगारीका अवसरहरू वृद्धि गरी रोजगारी प्रदान गर्न प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम, युवा रोजगारीका लागि रुपान्तरण पहल आयोजना तथा गाउँ प्रमुखसँग रोजगार कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।

७१. रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचीकृत बेरोजगारहरूलाई रोजगारीको हक सम्बन्धी ऐन, २०७५ बमोजिम न्यूनतम रोजगारीको व्यवस्था गर्नका लागि रोजगार कोषको स्थापना गरिनेछ ।

७२. निर्माण व्यावसायी ठेकेदारबाट सम्पन्न गरिने सार्वजनिक निर्माण कार्यमा रोजगार सेवा केन्द्रमा सुचीकृत बेरोजगारहरूलाई संलग्न गराउन प्राथमिकता दिनुपर्ने प्रचलित कानूनको कार्यान्वयनमा उचित व्यवस्था गरिनेछ ।

७३. स्थानीय तहमा स्थापना भएको रोजगार सेवा केन्द्रलाई श्रम बैंकको स्थापना गरिनेछ रुपमा उपयोग गरी रोजगार सेवा केन्द्र र बिभिन्न रोजगार प्रदायक संघ संस्था, बित्तीय संस्था, गैर सरकारी संस्था तथा सरोकारवाला निकाय बिच समन्वय गराई सार्वजनिक पूर्वाधार निर्माण, कृषि उत्पादन, उद्योग, कलकारखाना, बित्तीय क्रियाकलाप, सामाजिक विकास आदिको क्षेत्रमा रोजगारीको सिर्जना गरिनेछ ।

७४. सबैले काम गर्न पाउने अवस्था सुनिश्चित गर्दै देशको मुख्य सामाजिक आर्थिक शक्तिको रुपमा रहेको श्रमशक्तिलाई दक्ष र व्यवसायिक बनाउने र स्वदेशमै रोजगारी अभिवृद्धि गर्ने उद्देश्यले "एक युवा एक सीप" अभियान सञ्चालन गरिनेछ र सो अभियान मार्फत युवाहरूलाई निजको इच्छाअनुसारको कम्तिमा एक सीप सिकाउने प्रवन्ध मिलाईनेछ। सीप तथा क्षमता विकासको लागि प्रदेश तथा संघस्थित तालिम केन्द्रहरूमा समेत सिफारिस गरिनेछ ।

७५. वैदेशिक रोजगारीबाट आर्जन भएको पुँजी, सीप, प्रविधि र अनुभवलाई स्वदेशमा उत्पादनमुलक क्षेत्रमा लगाउन प्रोत्साहन गरिने छ ।

७६. कोभिड -१९ संक्रमण रोकथाम, नियन्त्रण तथा उपचार, विपद् व्यवस्थापन र मानवीय सेवामा युवाहरूलाई परिचालन गर्ने नीति लिईनेछ।

पूर्वाधार विकास

स्थानीय सडक, पुल तथा झोलुङ्गेपुल

गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

७७. सडक सञ्जाल तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको विकास गर्दा उपलब्ध स्रोत साधनलाई मध्यनजर राख्दै सो को मित्तव्ययी उपयोग गरी विकासको लाभलाई सम्पूर्ण बन्दीपुरबासीहरूमा समतापूर्ण, न्यायोचित वितरण गर्न सडक सञ्जाल तथा भौतिक पूर्वाधारहरूको विकास गर्दा क्रमशः बहुसंख्यक जनताले लाभ लिने आयोजनाहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखि सञ्चालन गरिनेछ ।

७८. सडकले भार बहन गर्ने क्षमता, सवारी चाप र योगदान लगायत विभिन्न प्रचलित मापण्डका आधारमा गाउँपालिका भित्रका सडकहरूको वर्गीकरण गरि दीर्घकालिन गुरुयोजना तयार गरी विकस, विस्तर एवं स्तरोन्नती गरिनेछ ।

७९. प्राकृतिक प्रकोप तथा जलवायु प्रतिकुलताका कारण हुन सक्ने असर एवं हानी नोक्सानीलाई न्यूनीकरण गर्न वातावरणीय प्रभाव मुल्याङ्कन समेतका आधारमा सडक तथा पुल पुलसा डिजाइन तथा निर्माणमा विशेष सतर्कता अपनाईनेछ । बायोइन्जिनियरिङ्ग लगायतका उपयुक्त पद्धतिलाई सतही भू-क्षय नियन्त्रण कार्यमा प्रभावकारी ढङ्गले लागु गरिनेछ ।

८०. निर्माण कार्यमा हेवी ईक्युपमेन्ट प्रयोग नहुने तथा स्थानीय जनता एवं लाभग्राहीहरूबाट नगद एव जनसहभागिता जुट्ने प्रकृतिका योजनाहरू प्रचलित सार्वजनिक खरिद कानूनको अधिनमा रही उपभोक्ता समितिमार्फत कार्यान्वयन गरिनेछ ।

८१. बर्षे विकासको प्रवृत्तिलाई न्यूनीकरण गर्न हरेक वर्ष चैत्र मसान्त भित्र निर्माण कार्य सक्नेगरी आयोजनाको कार्यान्वयन गरिनेछ । सोही बमोजिम आयोजनाहरूको प्राथमिकताक्रम निर्धारण गरि निर्माण व्यवसायी एवं उपभोक्ता समितिहरूसंग योजना सम्झौता गरि कार्य अगाडि बढाइनेछ ।

८२. राजमार्गदेखी गाउँपालिका केन्द्र जोड्ने तथा गाउँपालिका केन्द्रदेखि वडा केन्द्रसम्म जोड्ने सडकहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा राखी निर्माण, स्तरोन्नती तथा कालोपत्रे गरिनेछ ।

८३. निर्माणाधिन एवं निर्माण सम्पन्न भएका सडक तथा पुल पुलसाको संरक्षण एवं दीगो उपयोगका लागि उचित व्यवस्था गरिनेछ। नयाँ सडक निर्माण गर्दा तथा सडकको स्तरोन्नती गर्दा बाढी तथा भेलको उपयुक्त निकास हुने गरी नाली निर्माणलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ।
८४. तुलनात्मक रूपमा बढी लागत पर्ने तथा विशेष प्राविधिक ज्ञान, सीप तथा क्षमताको आवश्यकता पर्ने खालका पुर्वाधारको निर्माण गर्न संघीय सरकार तथा प्रदेश सरकारसंग आयोजना पेश गरी लागत साझेदारी गरि वा नगरी निर्माण सम्पन्न गरिनेछ।

भवन तथा सहरी विकास

८५. "समृद्ध बन्दीपुर: सुखी बन्दीपुरबासी" को गाउँपालिकाको सोचलाई पुरा गर्न आधुनिक पूर्वाधारयुक्त योजनावद्ध वातावरणमैत्री विपद् प्रतिरोधी, व्यवस्थित, समावेशी, आर्थिक रूपमा गतिशिल र सुसभ्य सहर तथा वस्ति विकास गरिनेछ।
८६. पुरातात्विक, ऐतिहासिक एवं सांस्कृतिक विशेषता पहिचान झल्कने गरी पर्यटकीय सम्भावनालाई दृष्टिगत गर्दै बन्दीपुर बजारलाई सांस्कृतिक क्षेत्रको रूपमा व्यवस्थापन तथा विकास गरिनेछ।
८७. बन्दीपुर बजारमा यातायात चाप तथा पार्किंग समस्यालाई दृष्टिगत गर्दै बन्दीपुर बसपार्कको दीगो एवं सुरक्षित व्यवस्थापन गरिनेछ।
८८. ग्रामीण पर्यटन, सहकारीता प्रवर्द्धन, स्थानीय मौलिक उत्पादन, प्राकृतिक स्रोतको उपयोग, बजार विस्तार, होमस्टेको विकास मार्फत गुणस्तरिय जीवनमा जोड दिईनेछ।
८९. प्राकृतिक तथा भौगोलिक हिसाबले जोखियुक्त नदी किनारा, भिरपाखामा रहेका वस्तीहरूको पहिचान गरि ती स्थानहरूमा हुन सक्ने वस्ती विस्तारलाई निरुत्साहित गरि जोखिमयुक्त वस्तीलाई सुरक्षित स्थानको पहिचान गरि त्यस्ता स्थानहरूमा व्यवस्थित र भरपर्दो वस्ति विकास कार्यलाई अघि बढाइनेछ।
९०. आगामी आर्थिक वर्षभित्र बन्दीपुर क्षेत्रभित्र रहेका घरका फुस तथा खरका छानाहरूलाई जस्तापाताले प्रतिस्थापन गरिनेछ।
९१. भवन निर्माण गर्दा राष्ट्रिय भवन संहिताको पालनामा विशेष जोड दिई नयाँ प्रभावकारी कार्यान्वयको नियमित अनुगमन गरिनेछ।
९२. नयाँ भवन निर्माण गर्दा परम्परागत प्रविधि र स्थानीय वास्तुकलालाई प्रोत्साहन गर्ने नीति लिईनेछ। पुरातात्विक महत्वका भवन निर्माण गर्दा परम्परागत प्रविधि र वास्तुकलाको जगर्ना गरिनेछ।
९३. नक्सापास गरेपछि मात्र भवन निर्माण गर्ने परिपाटिको विकास गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ। नक्सापास गर्दा सडक मापदण्डको पालनालाई कडाईका साथ लागु गरिनेछ।

उर्जा, लघु तथा साना जलविद्युत, वैकल्पिक उर्जा

९४. परम्परागत काठेपोललाई आधुनिक स्टिलपोलले क्रमश विस्थापन गर्दै लगिनेछ।
९५. नवीकरणीय उर्जा प्रविधि (वायोग्यास, विद्युतीय चुलो, सुधारिएको चुलो, सौर्य उर्जा) जडानमा अनुदान दिईनेछ।
९६. स्वच्छ नवीकरणीय उर्जाको उत्पादन, विकास तथा प्रयोलाई प्राथमिकता दिईनेछ।

वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

गाउँसभा सदस्यज्यूहरू,

९७. बन्दीपुर बजार, डुम्रेबजार लगायतका आसपासका स्थानहरूबाट उत्सर्ग हुने फोहरमैलाको उचित व्यवस्थापन गरी प्रदुषण न्यूनीकरण गरी सफा एवं हराभरा बन्दीपुर निर्माणको लागि आधुनिक ल्याण्डफिल्ड क्षेत्र निर्माण गरिनेछ।
९८. Bio-engineering मा जोड दिई सडक छेउछाउ, खोला खोल्सामा वृक्षारोपण, बाँसरोपण, रुख तथा बाँसद्वारा तटबन्ध, सार्वजनिक तथा खाली नाङ्गा ठाँउमा वृक्षारोपण गरिनेछ।
९९. प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षण र वातावरणीय प्रभाव मुल्यांकन गरि प्रचलित नीति, कानून तथा मापदण्डको पालना गरी नदीजन्म पदार्थ ढुंगा, गिटी, बालुवाको उत्खनन, संकलन, प्रसोधन र ओसारपसार र विक्रि वितरणलाई व्यवस्थित बनाईनेछ।
१००. बाढी, पहिरो, आगलागि जस्ता प्राकृतिक प्रकोप तथा विपद्को अवस्थामा तत्काल उद्धारका लागि Rapid- Response Team गठन गरी आवश्यक सामग्रीहरू सहित सुरक्षित वासस्थानको व्यवस्था, राहत, औषधिउपचार, खानपान तथा लत्ताकपडा उपलब्ध गराउनको लागि तयारी गरिनेछ।

१०१. विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा विपद्को खोज उद्धार र राहतसम्बन्धी कार्यलाई व्यवस्थित गर्न "विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना" तयार गरी लागु गरिनेछ ।
१०२. प्लाष्टिकजन्य पदार्थबाट हुने वातावरणीय प्रदुषण न्यूनीकरण गर्न ४० माइक्रोन भन्दा पातलो प्लाष्टिकको आयात तथा विक्रि वितरण र प्रयोगमा पूर्णरूपमा प्रतिबन्ध लगाईनेछ ।
१०३. आगलागीबाट हुनसक्ने क्षतीलाई न्यूनीकरण गर्न वारुणयन्त्र तयारी अवस्थामा राखिनेछ । वन्यजन्तु र मानव वीचको द्वन्दलाई कम गर्न आवश्यक कार्यक्रम बनाई लागु गरिनेछ ।
१०४. विपद् पश्चातको पूननिर्माण र पूनस्थापनामा "अझ राम्रो र बलियो" निर्माण कार्यमा जोड दिईनेछ ।

कोरोना राहत कार्यक्रम

१०५. कोरोना भाइरस संक्रमण रोकथाम र नियन्त्रणका लागि स्थापना गरिएको कोरोना कोषलाई उचित परिचालन गरिनेछ ।#
१०६. असंगठित क्षेत्रमा दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने श्रमिकहरूलाई लक्षित गरि ल्याईएको "श्रममा आधारित राहत कार्यक्रम" लाई निरन्तरता दिईनेछ ।#
१०७. कोरोना भाइरस (कोभिड -१९) संक्रमणबाट सिथिल बनेको अर्थतन्त्रलाई पुनः गतिशिल एवं चलायमान बनाउनेको लागि सम्पूर्ण आर्थिक गतिविधिहरूलाई प्रोत्साहन गर्न विशेष नीति लिईने छ ।#

संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन

१०८. निर्माणाधीन वडा कार्यालय भवनहरू यसै आ.व.मा निर्माण सम्पन्न गरिनेछ । वडा कार्यालयहरूलाई थप व्यवस्थित र सेवाग्राही मैत्री बनाइने छ ।
१०९. गाउँपालिकाबाट तोकिएको समयभित्र तोकिएको कार्य गर्ने, तोकिएको मितिमा वडाको बैठक बस्ने, मासिक रिपोर्ट बुझाउने, वडाध्यक्ष र वडासचिवले आफु बिदामा बस्नु अघि माथिल्लो तहबाट स्वीकृति लिने, वडाध्यक्षले ३ दिनभन्दा बढी बिदामा बस्दा वडा सदस्यलाई कार्यवाहक दिने, सम्बन्धित वडाका जनप्रतिनिधि वा कर्मचारीको नाममा बेरूजु वा तिर्नु बुझाउनु पर्ने रकम नभएमा शिर्षकका आधारमा आगामी बर्ष वडामा दिइने बजेटमा प्रति शिर्षक दरले थप अनुदान दिइने गर्ने नीति लिइनेछ ।
११०. वडा सचिव लगायतका वडा र गाउँपालिकाका कर्मचारीहरूलाई पञ्जीकरण, योजना, राजश्व संकलन वृद्धि, व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको प्रयोग तथा क्षमता अभिवृद्धि तालिमको लागि कुल चालु खर्चको निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरि क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिने छ ।
१११. कार्यालयमा Less Paper Governance को अवधारणालाई अवलम्बन गरि सूचना प्रविधि मैत्री बनाइनेछ । सबै विषयगत शाखा र वडा कार्यालयको गाउँपालिका केन्द्र सँग प्रत्यक्ष सम्पर्क गरि सेवा प्रवाहलाई सरलीकरण गर्न विद्युतीय सफ्टवेयर प्रणालीमा आबद्ध गरिनेछ । सबै वडामा राजश्व संकलनमा अनलाईन प्रणालीलाई निरन्तरता दिइनेछ । गाउँपालिका कार्यालयमा सिस्टीभी जडान र डिजिटल हाजिरी प्रणाली व्यवस्थापन गरिनेछ । व्यक्तिगत घटना दर्ताका सबै अभिलेखहरूको डिजिटाइजेशन सम्पन्न गरिनेछ । ३५ दिन भित्रै व्यक्ति घटना दर्ताको लागि अभियान सञ्चालन गरि पूर्ण घटना दर्ता गाउँपालिका घोषणाको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
११२. मेरो गाउँपालिका मेरो योगदान नीति अवलम्बन गर्दै व्यवसाय कर सम्पत्ति, कर समयमै तिर्ने नागरिकलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ । उत्कृष्ट करदाता पुरस्कृत गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ । कुल व्यवसाय करको निश्चित रकम व्यवसायी हित कोषमा जम्मा गरिनेछ र उक्त कोष व्यवसायीको कल्याणको लागि प्रयोग हुने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
११३. करको दायरा फराकिलो पारि आन्तरिक आयका नवीनतम तथा स्थायी स्रोतहरूको पहिचान गरिनेछ । उच्च राजश्व संकलन गर्ने कर्मचारीलाई प्रोत्साहनको नीति अवलम्बन गरिनेछ । करदाता शिक्षा सञ्चालन तथा राजश्व संभाव्यता अध्ययन गरिनेछ । आन्तरिक राजश्वको प्रमुख स्रोतको रूपमा रहेको ढुंगा, गिटि बालुवा जस्ता नदीजन्य पदार्थको संकलन, उत्खनन र विक्रि वितरणलाई थप व्यवस्थित गरिनेछ ।
११४. उपभोक्ता समितिलाई पेशकी दिने कार्य निरूत्साहित गरिनेछ । पेशकी फछ्यौट र शून्य बेरूजुको लागि लेखा समितिलाई क्रियाशिल बनाइनेछ । आन्तरिक लेखा परीक्षण प्रणालीलाई सुदृढ र सबल बनाइनेछ ।
११५. राष्ट्रसेवक कर्मचारीको मनोबल उच्च पाउँदै उत्प्रेरणाका नीतिहरू अवलम्बन गरिनेछ । कर्मचारीलाई अतिरिक्त समयमा काम गरेवापत श्रमको न्यायोचित सम्मान गर्न प्रदान गरिएका मौद्रिक तथा गैर मौद्रिक सेवा, सुविधालाई निरन्तरता दिइनेछ ।
११६. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत र शाखा प्रमुखहरूबीच स्पष्ट कार्य सूचकका आधारमा कार्य सम्पादन सम्झौता (Performance Contract) गरिनेछ । शाखा प्रमुखहरूले आफ्नो शाखा मातहतका कर्मचारी सँग कार्य सम्पादन सम्झौता गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।

उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने कर्मचारीलाई कार्यालयले **उत्कृष्ट कर्मचारी पुरस्कार** प्रदान गर्नेछ । तोकिएको कार्य जिम्मेवारी पूरा गर्ने र आचरण विपरित काम गर्ने कर्मचारीलाई दण्डको नीति अवलम्बन गरिनेछ, कर्मचारी आचारसंहिता लागू गरिनेछ ।

११७. राजश्व संकलन, योजना कार्यान्वयन, सेवा प्रवाहको अवस्था लगायतका सूचकहरू निर्धारण गरि उत्कृष्ट कार्य सम्पादन गर्ने वडा कार्यालयलाई **गाउँपालिका नमूना वडा पुरस्कार** प्रदान गरिनेछ ।
११८. गाउँपालिका कार्यालयलाई भ्रष्टाचारमुक्त र सदाचारयुक्त बनाउन सूशासनका मूलभूत मूल्य र मान्यतालाई व्यवहारमा लागू गरिनेछ । अनलाईन घटना दर्ता प्रणाली लागू हुन बाँकी वडामा अनलाईन प्रणाली लागू गरिनेछ । सबै वडामा नागरिक वडापत्र र उजुरी पेटिका अनिवार्य गरिनेछ । कार्यालय र वडाहरूमा प्राप्त गुनासालाई साप्ताहिक रूपमा फछ्यौट गरिनेछ । सेवाग्राहीको सहजीकरणको लागि हेल्प डेक्सको व्यवस्था गरिनेछ । सार्वजनिक सुनुवाईलाई निरन्तरता दिँदै वडा स्तरसम्म पुर्याइने छ ।
११९. गाउँपालिकाको गतिबिधि समेटेर चौमासिक डिजिटल बुलेटिन प्रकाशन गरिनेछ । गाउँपालिकाको मोवाइल एप्स तयार गरि सुचारू गरिनेछ । सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन अनुसार गाउँपालिका कार्यालयले प्रकाशन गर्नुपर्ने विषयहरू त्रैमासिक प्रकाशन गरिनेछ । रू १ लाख भन्दा बढीको भुक्तानीलाई वेभसाइटमा प्रकाशन गर्ने प्रणालीको विकास गरिनेछ ।

सूचना प्रविधिसम्बन्धी

१२०. सबै वडा कार्यालयहरूलाई Internet मा आधारित सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मैत्री बनाइनेछ, **एक वडा एक सूचना केन्द्र** को नीति लिइनेछ ।
१२१. बन्दीपुर गाउँपालिका अन्तर्गतका कार्यालयहरूमा कार्यरत कर्मचारी र विद्यालयका शिक्षकहरूलाई सूचना प्रविधि प्रयोगमा अभिमुखिकरण गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१२२. पर्यटक र पर्यटन व्यवसायिहरूको Digital अभिलेखिकरणलाई प्रभावकारी बनाइने छ ।

गाउँ सभाका सदस्य ज्यूहरू, अन्त्यमा,

१२३. संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र नेपालको तीन तहको राज्य संरचनामा स्थानीय तहले हासिल गरेका राजनैतिक, सामाजिक र आर्थिक उपलब्धिलाई संरक्षण गर्दै थप उन्नत र दिगो बनाई बन्दीपुरको समग्र हित र विकास अभिवृद्धि गर्न तथा कोभिड-१९ को कारण प्रभावित सामाजिक आर्थिक क्षेत्रलाई पुनर्जीवन दिई विकासको गतिलाई तीव्रता दिन आर्थिक वर्ष २०७८-७९ को नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु ।
१२४. बन्दीपुर गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिको मार्गदर्शनको रूपमा रहेको यो नीति तथा कार्यक्रमको आधारमा ल्याइने बजेटको सफल कार्यान्वयनबाट गाउँपालिकाको समग्र विकास र महामारीको असर न्यूनीकरणमा महत्वपूर्ण योगदान पुग्नेछ ।
१२५. यो नीति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनमा सबैबाट सक्रिय सहयोगको अपेक्षा गर्दै बन्दीपुर गाउँपालिकाको समग्र विकासमा योगदान गर्ने जनप्रतिनिधि, राजनैतिक दल, नीजि तथा गैरसरकारी क्षेत्र, सहकारी क्षेत्र, विकास साझेदार, नागरिक समाज, सम्पूर्ण राष्ट्र सेवक कर्मचारीहरू, सञ्चार जगत, उद्योगी व्यवसायी, श्रमिक वर्ग, सामाजिक संघ- संस्थाहरू एवं देश तथा विदेशमा रहनु भएका सम्पूर्ण दाजु भाई तथा दिदि बहिनीहरूमा हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु ।

धन्यवाद ।

पूर्ण सिंह थापा

अध्यक्ष

२०७८ असार १०

